

ARNHEMSE SCOURANT.

ZONDAG 26 SEPTEMBER.

De prijs deser Courant, die geregeld vijfmaal weels wordt uitgegeven, en wel op Dinsdag, Woensdag, Donderdag, Zaterdag en Zondag, is 78 in de drie maanden.

De prijs der Advertentiën is, volgens de regelen, f 1.00, en voor elken regel 20 centen, behalve 35 centen zegelregt, voor elke plaatsing.

Plaatselijke begrootingen.

II.

Treft men bij de uitgaven, op de plaatselijke begrooting te brengen, wetteloosheid en verwarring aan, — niet minder ontroet men die bij de inkomsten. Zonder op den aard harer bevoegdheid na te denken, zonder de bepalingen der grondwet nauwkeurig te lezen, heeft de kroon zich het werk der wetgevende magt aangeetrokken en dus ook hier weder tegen een hoofdbeginsel onzer staatsregeling gezondigd.

Zonder eenig overleg met de Staten-Generaal heeft men, bij koninklijk besluit, eenige algemeene regels gesteld, volgens welke de plaatselijke besturen belastingen zullen voordragen. Maar de koning alleen heeft geene wetgevende magt dan in bijzondere, hier niet aanwezige, gevallen: hij was dus onbevoegd, hier als wetgever op te treden. »Het stellen van algemeene regels, waarnaar elk ontwerp van plaatselijke belasting zal worden onderzocht, »goed- of afgekeurd, is,» zegt de heer THORBECKE, pag. 69, »kennelijk eene daad »van wetgeving; het onderzoeken, goed- »of afkeuren, volgens die regels, eene daad »van bestuur. Het eerste behoort dus, »zoo de aard der zaak geldt, aan den »koning en de Staten-Generaal gezamenlijk; en daar artikel 156 het tweede afzonderlijk vermeldt, is volgens de »grondwet, die tot wering van willekeurige gezag, wetgevende en bestuurende magt doorgaans zorgvuldig »scheidt, de eerste tot het stellen der »noodige regels van zelf geroepen. Ook »is de zaak zoo zeer een algemeen belang »als geen ander, waarin uit dien hoofde »door de wet wordt voorzien; niet enkel »dewijl alle ingezetenen er bij zijn betrokken, daar elk tot eene of andere »plaatselijke gemeente behoort; maar ook »van wege het nauwe verband van het »algemeen stelsel van plaatselijke belastingen met dat des rijks, en met den geheelen volksstandhoudelijken toestand.

»Ons gouvernement schijnt over het regt »weinig of niet te hebben nagedacht. De »verleidelijke kracht der Napoleontische »decretengewoonte was te sterk; zij kon »niet worden gestuit door eene gebrekkige grondwet, die ten aanzien der »plaatselijke gemeenten, gelijk der provincieën, de wet niet alleen, behalve

»eenmaal in artikel 155, niet noemde, »maar zelfs, door overdracht aan reglementen, de natuurlijke taak der wet »verduistert. En het is bij dit stelsel, »vóór dertig jaren, haastig en met zeer »nevelachtige constitutionele begrippen »opgezet, zonder nader onderzoek, gebleven.»

Wij spraken zoo even van verwarring, en dat wij dit niet ten onregte deden, zal ieder erkennen, die verneemt, hoe op het zelfde punt wet, koninklijk besluit en provinciale verordening elkander doorkruisen. Ten einde allen strijd en gebrek aan overeenstemming te beletten, onderwerpt de grondwet de plaatselijke besturen, bij het voordragen van belastingen, aan regels, door de rijks wetgeving te stellen. Zulke regels vindt men, echter, bij ons door de wet, door koninklijke besluiten en door provinciale verordeningen gesteld. Een van allen kan hier slechts bevoegd wezen, niet allen te gelijker tijd. En tocht wordt voor allen gehoorzaamheid gevorderd. Jaren lang kon zulk eene verwarring, kon zulk eene wetteloze toestand plaats grijpen, zonder dat dit iemand scheen te treffen, zonder dat iemand daarop lette of daarover klaagde.

Dezelfde verwarring treffen wij bij de beoordeeling van het heffen van nieuwe belastingen aan. Ook hier doorkruisen provinciale staten en de koning elkander; de heer THORBECKE merkt er omtrentaan: »Men »ziet, deze verordeningen, komen neder »op eene willekeurige deeling van bevoegdheid tusschen de kroon en de provinciale staten; het is een verward, beginselloos stel van voorschriften, even »zeer afwijkende van de grondwet, als »van de meer haastig geenszins strookende »reglementen van gemeente-bestuur.

Wij hadden het oogmerk niet, of eene beoordeeling, of een doorlopend verslag van het geschrift van den heer THORBECKE te geven. Wij wilden er slechts enkele punten uit aanhalen, ten einde aan te toonen, hoe wij altijd en in alles het bewijs kunnen vinden van de onbekwaamheid onzer vroegere en latere bestuurders. Wij hadden anders nog op menige zaak van hoog algemeen belang, in het boek voorkomende, kunnen wijzen: wij hopen, dat dit onnoodig zal wezen, maar dat allen, die met de zaken des rijks,

der provincie of der gemeente in aanraking zijn of die genoeg politichen, zin hebben, eene nauwkeurige kennis van onzen toestand noodzakelijk te achten, het zich eigen zullen maken. Het zal dan op de praktijk eenen belangrijken invloed kunnen uitoefenen: het zal slapenden wakker en blinden ziende gemaakt hebben. Het zal meer kunnen doen; het zal een zekere gids voor den wetgever kunnen zijn; want het bepaalt zich niet tot het blootleggen van onzen toestand, maar aan den wetgever meer dan aan den »administrateur gerigt, beoogt »het,» gelijk de schrijver zegt, »hervorming.» En, inderdaad, zoo eenige bijdrage geleverd kan worden, welke krachtig voor hervorming spreekt, het is deze blootlegging van den verwarden en ongeregelde toestand, waarin zich een onderwerp van het hoogste belang geplaatst ziet. Traagheid en onverstand spreekt uit alles.

Hervorming is noodzakelijk; de blinde alleen zal het ontkennen. Hoe weinig kans daarop, echter, is, weet elk, die de mannen kent, welke die hervorming zonden moeten tot stand brengen. Zij willen niet, dewijl zij niet kunnen. Hoe weinig van hen te wachten is, heeft men uit het verhaal der laatste zitting van de provinciale staten van Zuid-Holland, in de *Nieuwe Rotterdamsche Courant* opgenomen, kunnen leeren kennen. De stad Leiden wendde zich, juist met betrekking tot een hoofdpunt, in het geschrift van den heer THORBECKE behandeld, tot de staten harer provincie. Zij verlangde, dat, volgens art. 154 der grondwet, vaste regels gesteld, en ter toepassing van gedeputeerde staten opgedragen zouden worden. Men wil de wetgeving en uitvoering scheiden. Met drift en hartstogt verzetteden zich gouverneur en gedeputeerde staten tegen de inwilliging van dit even regmatig als verstandig verzoek. Men begon met begrooting en rekening te verwarren en eindigde met, aan een der belangrijkste leden der provincie de beleediging te doen, zijn billijk verzoek geheel onbeantwoord te laten. Men scheen, om nogmaals woorden van den heer THORBECKE, hoewel niet daaromtrent gebazigd, te gebruiken, »contrôle of voorgedij in een »stelsel van chicane en de gemeentevertegenwoordiging in een plaatselijk bureau van provinciaal bestuur te willen »laten ontaarden.»

De zaak is nu voor den regterstoel van het publiek gebragt. Niet enkel ziet men in het geschrift voor het eerst eene stedelijke begroting gedrukt, maar men ziet er al de gebreken en leemten, welke ook in dit punt van bestuur bestaan, in hunne naaktheid ten toon gesteld. Een helder licht is ontstoken, waar vroeger Egyptische duisternis heerschte; uit de verwarring is geen orde geboren, want dit is het werk der regering, maar de wanorde aangetoond, te gelijk met den weg, die tot orde leidt. Het publiek doet daarmede zijn nut; het wende alle pogingen aan, tot de ook hier zoo noodzakelijke hervorming te geraken. Het heeft een nieuwen blik in onzen toestand kunnen werpen; de kennis zelve moet het geene leus zoo nauw aan het hart doen liggen dan hervorming; hervorming in het geheel, hervorming in de deelen.

Buitenlandsche berigten.

TURKIJE.

De *Augsburger Allgemeine Zeitung* meldt, volgens berigt uit Konstantinopel, dat de cholera nu ook in Redukale en Batun is uitgebroken. Uit Perzië is die ziekte met groote sprongen, het zuiden van Rusland, en de landen om de Zwarte Zee binnengedrongen. In Tiflis, Kars en Kutais moet zij met vernieuwde kracht woeden. Ook in Erzerum heerscht zij thans. In Trapezunt vrees men dagelijks voor de uitbarsting der ziekte, wegens het sterke verkeer met de besmette plaatsen. Ook in Konstantinopel is men daarvoor niet zonder bezorgdheid. De berigtgever doet opmerken, dat, zoo de quarantaine-inrigtingen het westelijk Europa ook moge behoeden voor het binnendringen der ziekte uit Turkije, zij evenwel ligtelijk weder, even als vroeger, haren weg over Krimland zou kunnen nemen, te meer daar in Elisabethgrad, waar de cholera heerscht, nog in dezen herfst groote manoeuvres van troepen zullen plaats vinden. Den 24sten deser werd aldaar keizer Nicolaas verwacht. Vroeger heeft men bemerkt, dat groote vereenigingen van troepen het beste middel zijn, om de ziekte snel te verspreiden.

DUITSCHLAND.

Frankfort, 22 sept. De brieven uit Florence, van den 13den, maken gewag van de ongemeene vreugde en geestdrift, welke bij het feest van den 12den hebben geheerscht, waarvan het doel is geweest om den groothertog de dankbaarheid des volks te betuigen, wegens de instelling der burgerwacht, en ter gelegenheid van welk feest, op de vermaning van de mannen, welke de vrijzinnige beweging schijnen te besturen, de voorstanders van deze beweging uit al de oorden van den staat naar genoemde stad zijn geroepen. Men rekende, dat ten minste 70000 personen aan die vermaning gehoor hadden gegeven. Alleen over de ijzerbaan van Pisa waren 15000 personen naar Florence vervoerd. De stoet werd geschat te bestaan uit ongeveer 24,000 personen, waaronder ook eenige vrouwen; — onderscheidene zangergeselschappen, en wel vijfzig gezelschappen van andere jonkunsten. De Toscaansche kleuren hadden de meerderheid; doch behalve deze, zag men er allerhande andere vlaggen, en ook die der Italiaansche onafhankelijkheid. Eene geheele afdeling bestond uit geestelijken, zoo wereldlijke, als kloosterbloeders, en deze laatste, in het gewaad hunner orde, vermengd met de eerstgenoemden. Een aantal personen, welke nergens konden onderkomen, hebben in de kloosters spijis en huisvesting erlangd. — Na den groothertog te hebben gekuldigd, is de stoet ook voorbij het huis gelogen, waar eenmaal de veel besproken *Machiavelli* woonde, en is ook de hulde der menigte betoond aan de nagedachtenis van dien staatsman, wiens scherpsinnigheid wel nooit in twiifel is getrokken. — Ook uit deze berigten blijkt, dat dit feest zonder wanorde of ongeregeldeheid is afgelopen. — Van eenige volksbewegingen, om het Toscaansche bewind tot het toegeven aan verdere

vorderingen van de vrijzinnige partij te brengen, wordt niets gemeld.

— Het congres der Italiaansche geleerden te Venetie is gaepend. De redevoering van den voorzitter, graaf *Giovanelli*, was in zeer voorsigtige bewoordingen vervat, hetwelk bij de in geheel Italië plaats hebbende spanning, alleszins geraden was. Men heeft in de benoeming van de leden der commissiën gemeend te kunnen bemerken, dat ten minste de Italiaansche geleerden geenszins van eenigen afkeer van hunne Duitsche broeders in de wetenschap hebben willen doen blijken. Onder de aanwezigen bevond zich de zoon van wijlen *Lucien Bonaparte*, in gestalte en voorkomen een merkwaardig evenbeeld van zijn oom, keizer *Napoleon*, die zich al dadelijk op eene zoodanig vrijzinnige wijze heeft uitgelaten, dat hij onmiddellijk door de politie is versocht geworden, zich uit Venetie te verwijderen. — De Oostenrijksche regering heeft zich niet veel aan dit congres laten gelegen liggen; weshalve het oprigten van een staatsbeeld voor den vermaarden Venetiaanschen reiziger *Marco Polo* wel achterwege zal moeten blijven.

— Men heeft opgemerkt, dat in den loop van dit jaar de stenden van sommige gewesten van den Oostenrijkschen staat, eene krachtige taal tegenover de regering gevoerd hebben. De stenden van Bohemen hebben op de openbaarheid van hunne zittingen aangedrongen; die van Stiermarken hebben onder anderen de verbetering van de zeer gebrekkige criminele wetgeving verlangd, en de stenden van Neder-Oostenrijk hebben in nadrukkelijke bewoordingen geklaagd, dat, na eenen 32-jarigen vrede, de belastingen nog geenszins verminderd waren, en dat de grondbezitters niet alleen voor het tegenwoordige zware lasten moesten dragen, maar vreesden nog meerdere offers te zullen moeten opbrengen, ingeval de vrede verstoord mogt worden. Soortgelijke adressen baren bij de Oostenrijksche regering niet weinig opzien; te meer, daar de provinciale stenden in Oostenrijk in een zeer aristocratischen geest zijn zamengesied, en men derhalve zou hebben vermoed, dat zij, afkeerig van alle verandering, het stelsel van behoud ijverig aankleven.

— Uit Munchen wordt gemeld, dat de scheepskapitein *Adam Geiger*, uit Aschaffenburg, welk de eerste regtstreeksche vaart van Amsterdam naar Weenen door den Rijn, den Main, het kanaal en den Donau heeft volvoerd, deswege de gouden medaille voor verdienste van de Beijersche regering heeft ontvangen.

Den 20sten september waren de zittingen der Beijersche standen begonnen.

ZWITSERLAND.

Bern. In de zitting van den grooten raad van 14 deser werden twee credieten aan den directeur van oorlog bewilligd voor buitengewone krijgstoerusting in het vooruitzicht van den AANSTAANDE VELDTOEG tot volvoering der bondsbesluiten. Deze bewilliging geschiedde met 102 tegen 4 stemmen.

ENGELAND.

Londen, 22 sept. H. M. de koningin, benevens prins *Albert*, de koninklijke familie en gevolg, zijn alhier aangekomen en hebben zich onmiddellijk naar het Buckingham-paleis begeven. Naar men zegt, zal de koningin en gevolg zoo spoedig doonlijk naar Osborne-House vertrekken.

— De *Observer* zegt, dat er niet minder dan 6 vonnissen afgegeven waren ter inbeslag-neming van het hôtal van den hertog van *Buckingham* in de hoofdstad, allen ten verzoeken van verschillende schuldeischers voor sommen van 20,000 en hooger. De beambten van den sheriff van *Buckingham*, belast met de inbeslag-neming, hebben te vergeefs beproefd in het kasteel van den hertog te Stowe te dringen. Eenige dagen geleden wilde een van hen door eene achterdeur naar binnen dringen, toen een der bedienden haar juist voor zijnen neus dicht wierp. Een ander had een gedeelte van het raam afgebroken en was zoo in het kasteel gedrongen, doch de overheid besliste, dat dit geene wetlige en eerlijke wijze was, om bij de lieden binnen te komen.

— *The South-Australian Register* meldt, dat de kapitein van het Engelsche oorlogschip *the Bramble*, namens de koningin, van Nieuw-Gulnea heeft bezit genomen eene omstandigheid, welke het gerucht bevestigd, dat het Engelsch gouvernement voornemens is op dit eiland een penitentiaal etablissement op te rigten.

— Een zeeman, welke in het noorden van land te huis behoort, zeilde, elf of twaalf geleden, met een Engelsch schip van Liverpool dat hij in Westindië verliet, waar hij aan van een ander schip overging. In al dien tijd men niets meer van hem gehoord, totdat hij lang zelf terug kwam en verhaalde, dat de kaansche brik, waarop hij dienst genomen had, de Golf van Mexico hare masten verloren had, daarna vol water was geloopt, zoodat er sprake gebrek aan provisiën ontstond. Gedurende de dagen dreven zij aldus op het water rond en eene bemanning van twintig man, was hij al nog in leven. Door eenen Indiaanschen visscher hij gered, in wiens hut hij drie maanden doorbleef. Toen hij hersteld was, voegde hij zich bij andere Engelsche zeelieden, wier schip insgelijks strand was, en welke voornemens waren, zich eene zeehaven in Texas te begeven. Op hun weg derwaarts, werden zij door eene bende India gevangen genomen, die hen zoo mishandelden, vier binnen acht maanden stierven, twee te midder vreeselijkste pijnigingen den geest gaven en hem, eerst na eene gevangenschap van tien jaren gelukte te ontvlugten, en zich naar zijn vaderland te begeven. Deze zelfde man was vroeger, gedurende een geruimen tijd bij de Kannibalen in Nieuw-Zeeland gevangen geweest, en had ook met verschillende moeilijkheden gedurende den Peruaanschen onafhankelijkheids-oorlog te kampen gehad.

— De verheffing van den hertog van *Amale* gouverneur-generaal van Algerie, heeft hier te land eenen diepen indruk voortgebragt. Men ziet daar duidelijk het bewijs, dat de Fransche regering haar voornemen tot behoud van Algerie niet afsie ofschoon, volgens verscheidene berigten, nog even vóór de benoeming des hertogs, lord *Palmerston* de om protesten tegen dat bezit hernieuwd heeft. Lord *Normanby* moet den heer *Guizot*, nog weinige dagen geleden, daarover onderhouden hebben, doch het antwoord was de verschijning van het bevelschrift der benoeming in den *Moniteur*.

FRANKRIJK.

Parijs, 22 sept. De maarschalk *Soult* heeft van den koning zijn ontslag gevraagd, als presiderende minister, en Z. M. heeft hem dit ontslag als ordonnantie, deswege opgemaakt, zal eerstdaags worden uitgevaardigd. Het voorzitterschap van den raad der ministers zal tegelijkertijd aan den heer *Guizot* worden opgedragen, welke het sedert een geruimen tijd daadwerkelijk heeft waargenomen.

De maarschalk heeft in zijnen brief aan den koning, waarbij hij zijn ontslag verlangt, doen opmerken, dat hij reeds voor 65 jaren, toen het voormalige bewind nog bestond, in militaire dienst is geweest, en sedert al de veldtoegen voor de onafhankelijkheid, de vrijheid en den roem van zijn vaderland heeft bijgewoond; dat hij de republiek heeft gediend, en een der stedeouders is geweest des keizers, — en dat hij het eene groote eerrekke voor zijnen naam in zijne georderde jaren zijne dienst te hebben kunnen aanwenden tot het behoud en de vestiging van het constitutioneel bestuur; — dat hij thans, dankbaar voor de genotene gunsten, rust en die zekerheid wenscht te genieten, welke de koning in zijne hooge waardigheid aan Frankrijk heeft voorbereid.

Men verzekert, dat de maarschalk tot gouverneur der invaliden zal worden benoemd, maar dat de ordonnantie eerst zal worden geteekend na de plegtige begrafenis van den maarschalk *Quinault*.

— Z. M. de Perzische gesant is met zijn gevolg naar Compiègne vertrokken, alwaar hij aan Z. M. en de koninklijke familie zal voorgesteld worden.

— Gedurende de reis des konings naar Compiègne is een schromelijk ongeluk gebeurd. Een der rijtuigen van het gevolg, namelijk, waarin de baron *Fain*, *Fatout* en een adjudant des konings zich bevonden, reed buiten de poort van Senlis, toen de pteijlon van het paard geworpen en onder de wielen des rijtuigs geslingerd werd, zoodat hij in eenen wanhopenden toestand naar het gasthuis vervoerd moest worden.

— Sedert verscheidene dagen geniet mej. de *Desportes* meergede vrijheid en men zegt, dat zij eerstdaags geheel in vrijheid zal gesteld worden.

Volgens andere geruchten, die evenwel nog bevestiging vereischen, moet men naar eene aanzienlijke

om geboden hebben voor het regt, om hare correspondentie met den hertog de Prastin uit te geven; welk aanbod zij eerst stellig van de hand had geweten; doch bij nader insien moet zij zich niet zoo geheel afkeerig hiervan betoond hebben, met de overweging dat deze openbaarmaking konde strekken om haar gedrag in de publieke meening te regtvaardigen. Men heeft, om haar hiertoe over te halen, een voorbeeld aangehaald van mevr. Manson, de hoofdpersoon van het beruchte proces van *Fuadex*, welke zelve eene brochure, behelzende *onuitgegeven brieven*, verkocht. Van den anderen kant verhaalt men, dat eene onderwijzeres te Londen veel moeite in het werk stelt, om mejuffrouw de *Luzy* aan hare inrigting te verbinden.

De *Indicateur* van Bordeaux meldt, dat de generaal *Narvaex* II. zaterdag dese stad is doorgetrokken, sich naar de hoofdstad begevende. Indien deze onverwachte tijding waar is, zou men er uit moeten besluiten, dat het plan van den heer *Bulwer* gelukt is.

Het bankiershuis *Odier en Comp.*, correspondent van den heer *Bernard*, heeft den verval dag niet afgewacht om den wissel te betalen, op het Grieksche gouvernement getrokken. De 500,000 franken zijn vrijdag en zaterdag II. gestort bij den bankier *Pillet Will*, belast dezelve namens lord *Palmerston* te ontvangen.

BELGIE.

† *Brussel*, 24 sept. »De tweede september-feestdag is aangebroken. Ten elf ure vereenigden zich de boogschutterij, en op de *Place des Palais*, en begonnen hunnen optocht een kwartier daarna. Zij werden voorafgegaan door een muziek-korps, en vergezeld van een eskorte. Zij trokken door de *rue Ducale*, de *rue de la Loi*, de *rue de Treurenberg*, de *plaine St. Gudule*, de *rue de la Cathédrale*, de *rue de la Montagne* en de *rue de la Colline*. Aldus kwamen zij op de *Grand'Place*, en werden aldaar door het bestuur ontvangen. Het korps muziek voerde eenige wel gekoze stukken uit. Vervolgens begaven zij sich naar de hun aangewezen plaatsen, om daar naar de prijzen te dingen.

»Deren morgen had voor verscheidene familiën, een dag van rouw kunnen worden, daar van eene soort van steiger een balk midden in een hoop volks viel. Gelukkig zijn er geene ongelukken te betreuren.

»Ten twaalf ure, worden er paarden-wedstrijden, buiten de Leuvense poort gehouden.

»Ten één ure, wordt in *l'église des Augustins* (vroeger de Hollandische protestantsche kerk) de jaarlijksche openbare sitting van de akademie van schoone kunsten gehouden, in welke de uitdeeling der prijzen aan de bekroonde componisten zal plaats hebben. Het *Conservatoire royal de musique* zal de bekroonde cantate uitvoeren.

»Ten zes ure wordt, op de *Place Royale*, groot harmonie-concert, door de vereenigde muziek korpsen van het leger gegeven.

»De *Observateur* van woensdag II., dient het *Journal de la Haye* eenig niekruid toe. Wel bekome 't den heer *Box*!

Binnenlandsche Berigten.

's *Gravenhage*, 24 sept. Men vernooft, dat de vroeger voorgenomen reis des konings naar Luxemburg geen voortgang hebben zal.

»Gisteren ochtend heeft zich de koning onverzeld naar de Zeestraat, bij den Noordmolen, om de werkzaamheden, aldaar voor Zijner Majesteits rekening verrigt, in oogenzchouw te nemen. Zijne Majest. werd niet alleen met de meeste vrende door alle arbeidslieden ontvangen, maar een hunder naderde Z. M. en gaf hem, in aller naam, eene met oranjelint digt gemaakte rol papier over, welke, toen Z. M. dezelve opende, bleek een eenvoudige en hartelijke welkomsgedicht te versen, en te gouden letters gedrukt te zijn. Z. M. was over dit teken van gunstigheid zeer getroffen.

»Naar men verneemt, wordt H. K. H. de prinses *Albert van Pruisen* binnen weinige dagen in deze residentie verwacht, en zal Hoogstdezelve haren intrek nemen in het paleis in het Noord-Rinde.

»Ten gevolge van de aanbieding door den staat, om aan den door vele ingezetenen ingestelden eisch tot uitvoering der wet van 29 Nivôse XIIIde jaar, nopens het onderhoud van een soos van huisgezinnen,

waar zich seven kinderen bevinden, te voldoen, enz. zijn in de teregtzitting van den Hoogen Raad, burgerlijke kamer, van heden, 61 dier voor dat collegie aanhangig gemaakte zaken, van de rol geroijerd. Geene enkele is opgehouden.

»Heden voormiddag heeft de heer baron *Schimelpenninck van der Oije tot de beide Pollen* in handen van Z. M. den eed afgelegd als nieuw benoemd gouverneur der provincie Gelderland.

»Naar men verneemt zenden bij het hoofdbestuur op nieuw overwegingen aanhangig zijn tot uitbreiding van het wapen der *maréchaussée* over het geheele koninkrijk.

's *Gravenhage*, 25 sept. Z. M. heeft benoemd: tot president van het provinciaal gerechtshof in Vriesland, jhr. mr. *H. M. Speelman Wobma*, vice-president van hetzelfde hof, en tot vice-president van gemeld gerechtshof mr. *J. Catz, Ez.*, raadsheer in hetzelfde.

»De in vele opzigten drukkende zegel-wet heeft ook in België tot eenig verschild van opvatting aanleiding gegeven, vooral daar die wet, bij het overvloeijen van allerlei onderwerpen, bescheiden, enz., en bij de snellere en menigvuldige middelen van gemeenschap tussehen alle landen, niet meer op de hoogte van den tijd staat.

De Belgische regering heeft, den geest van de wet aldaar raadplegende, eene zeer vrijzinnige uitlegging aan hare bepalingen nopens de periodieke drukpers gegeven, en met de zucht tot bevordering van het algemeen belang en krachtige begunstiging van kunsten, wetenschappen en nijverheid.

Dit blijkt immers uit de volgende circulaire, welke men dezer dagen in den Belgischen *Moniteur* aantrof:

»De minister van financiën heeft aan de directeurs van de registratie en de domeinen de volgende circulaire gezonden, nopens het zegel der bijvoegsels tot de dagbladen:

»De inruig van het zegel op de bijvoegsels tot de dagbladen geeft aanleiding tot moeilijkheden, welke mijne aandacht tot sich hebben getrokken. Reeds heeft een mijner voorgangers, die de drukpers en de zegel-beambten wilde inlichten nopens hunne onderlinge verplichtingen, in zijne circulaire van 20 mei 1837, no. 129, eenige onderwerpen aangeduid, welke uitgave bij afzonderlijke bladen van het zegel bevrijd is, waaraan de supplementen zijn onderworpen. Maar die onvolledige lijst heeft somwijlen van het zegel doen vrijstellen uitgaven, die daarvan voorzien moesten zijn; terwijl anderen, niet letterlijk vermeld in de circulaire, maar duidelijk in haren geest liggende, tot vervolgingen hebben aanleiding gegeven. Het is noodig, dat een vaste regel soortgelijke verschillen doe ophouden.

De tekst der wet onderwerpt aan het zegel de *bijvoegsels*, die bij de dagbladen worden gevoegd, waaronder verstaan wordt de bladen, die een geheel met het dagblad uitmaken, die de aanvulling zijn van één zelsel, tot het opnemen waarvan het formaat van een dagblad onvoldoende wordt bevonden.

»Afsonderlijke bladen, die eene op zich-zelf staande uitgave daarstellen en een ander onderwerp behelzen, dat op zich zelf compleet is, zijn, ofschoon met een dagblad uitgegeven wordende, geene eigenlijk gezegde bijvoegsels.

»Van eene andere zijde wordt de periodieke pers door de zegel-belasting getroffen, ter sake van hetgeen tot haar gewoon gebied behoort en de bron harer wijsen uitmaakt. Hiertoe behooren de dagelijksche nieuwbberichten, de bekendmakingen van handel en nijverheid, de beursnoteringen, de letterkundige nieuwstijdingen, voedsel voor de nieuwsgierigheid van allen en telken dage.

»Buiten dien kring moeten alle accidentele uitgaven, ernstige onderwerpen betreffende, die de menigte niet boeijen, of zaken van algemeen belang, die te uitvoerig zijn, om in het ligchaam van het blad opgenomen te worden, worden gehouden als vrij van zegel.

»Zoo kunnen dagbladen, in afzonderlijke bladen, geven de verslagen en debatten, betreffende wetgevende vergaderingen, gerechtshoven en regtbanken, geleerde genootschappen en vereenigingen, de stukken, uitgaande van de regering, de stukken, betreffende diplomatie, nijverheid en handel, kortom, al wat het algemeen belang betreft, onverschillig van welk land die stukken zijn, en die, uithoofde van de uitvoerigheid, geene plaats in het

ligchaam van het dagblad kunnen erlangen. Wanneer de bijgevoegde bladen, geheel of gedeeltelijk, tot andere onderwerpen betrekking hebben, zijn zij, gelijk de dagbladen zelve, aan het zegel onderworpen.

Leiden, 23 sept. Het *Handelsblad* bevat een correspondentie-artikel uit dese stad, waarin beweert wordt, dat het getal studenten alhier, hetwelk vroeger vijf à zeshonderd zou bedragen hebben, weldra tot driehonderd zal verminderd zijn, en dat niet alleen het staats-examen hiervan oorzaak zou zijn, maar ook dat de meeste der toegelaten studenten thans naar Utrecht en Groningen gaan en onze akademie vermijden, terwijl in vorige jaren steeds het omgekeerde het geval was.

Het is gemakkelijk zoo iets te schrijven en voor Utrechtsche en Groninger bladen verleidelijk genoeg om gretig te worden overgenomen, — maar waarmede bewijst die correspondent de waarheid zijner bewering? Het tegenovergestelde van dit leugenachtig bericht blijkt uit het aantal ingeschreven studenten, dat nu reeds veel aanzienlijker is dan na het eerste en tweede staats-examen. Het is gemakkelijk de oorzaken van dergelijke berichten te doorgronden, die gelukkig op eene stichting als de Leidsche school van geen invloed zijn en alleen dienen kunnen om een onkundig publiek voor éenen dag te misleiden.

Gelukkig hangt de bloei eener hoogeschool niet van correspondentie-artikelen in dagbladen af. Wij zouden kunnen vragen wie toch de correspondent van het *Handelsblad* is, die daarin telkens, betreffende de Leidsche hoogeschool, geheel onjuiste en leugenachtige berichten laat opnemen? waarlijk de zoodanige werkt tot den goeden naam van, en het vertrouwen op het *Handelsblad* niet mede. (L. C.)

»Gisteren heeft de hoogleeraar *M. Siegenbeek*, ten aanhoore van een talrijke menigte, waaronder de heeren curatoren en hoogleeraren, benevens vele vrienden en voormalige leerlingen, de plechtige gedachtenis gevierd van zijn 50-jarig hoogleeraarsambt aan de hoogeschool te Leiden. Na de redevoering van den hoogleeraar had er eene vergadering van den *Senatus Amplissimus* plaats, waarin de voorzitter, president-curator, graaf van der *Duin van Maasdam*, den hoogleeraar, namens den koning, eene gouden medaille heeft aangeboden.

Door heeren curatoren is aan den heer *Siegenbeek* een kostbare zilveren beker geschenken; terwijl de academische senaat Z. Hooggel. insgelijks met een kostbaar geschenk in zilver heeft begiftigd.

De heeren studenten hadden eene commissie benoemd, om aan Z. Hooggel. insgelijks een openbaar bewijs van hulde en hoogachting aan te bieden.

Hulst, 22 sept. Is het bij de jongste beraadslagingen over het hoofdstuk der staatsbegrooting, betreffende binnenlandsche zaken, gebleken, dat de ambtszaren van den waterstaat in Overijssel hebben godgebeden, om de straatwegen tot zandwegen te maken, doch tevens genoodsaakt zijn geworden, dat zand weder van den weg te voeren, — nog veel erger is het in de nabijheid dezer stad gesteld, van waar een straatweg naar het veer van Walzoorden is aangelegd, doch steeds onvoltooid is, en welke niet slechts met zwaar zand; maar zelfs met slijk en kleiachtige specie is overdekt, terwijl het onbestrate gedeelte bij regenachtig weder schier onbruikbaar en hier en daar slechter dan de oude weg is, welken men met veel kosten heeft willen verbeteren. Intusschen schijnt men hier de handen ruimer en vrijer te hebben; althans verneemt men niet, dat de zand- of kleiweg weder straatweg zal worden, waarvoor echter jaarlijkske belasting wordt betaald.

Groningen, 23 sept. Een reiziger, de heer *Hendrik Willem Cato Jansen Bynderode*, koopman in papier, wonende te Heerde (provincie Gelderland), welke stierf eenige dagen enze stad had bezocht tot het opnemen van najaars-commissiën, heeft j. d. dingsdag op eene even treffende als schielijke wijze zijn leven geëindigd. Dien morgen ter nittoefening zijner affaire werkzaam zijnde, gevoelt hij zich in zee ergo mate ongesteld, dat hij het raadzaam oordeelt geneeskundige hulp in te roepen, ten welken einde hij sich dadelijk naar den hoogleeraar *J. Baart de la Faille* begeeft. Naauwelijks bevindt hij sich ten diens huize, of hij wordt aldaar door een toeval getroffen, dat een plotselinge dood ten gevolge heeft. — Zijn lijk is naar het stads-hospitaal vervoerd, van waar het morgen naar den logementhouder *J. M. Cegijs*, buiten de Heers-poort, bij wien hij gelegd was,

zal worden gebragt, om zaterdag morgen op gebruikelijke wijze ter aarde te worden besteld.

Zwolle, 24 sept. Den 4den october, ten 12 ure, zal op het raadhuis alhier het kiezers-collegie bijeenkomen, om over te gaan tot de benoeming van een lid van den stedelijken raad, ter vervanging van den heer *B. Eekhout*, die zijn ontslag uit die betrekking op zijn verzoek heeft ontvangen.

— Men schrijft ons van Ootmarssum, 21 september: »Heden middag ten 12 ure stapten aan het logement *de Kroon* alhier af de hoogleraren van *Breda en Cocq* en de heer *G. W. Eekhout, Jr.*, burgemeester te Oldenzaal. Zij werden ontvangen door den WelEerw. heer *Stork*, predikant te Weerselo, die zich op verzoek tot dat einde herwaarts had begeven, ten einde gezamenlijk een onderzoek te doen naar de steengroeve, welke men meent, dat in de omstreken dezer stad soude te vinden zijn, ten gevolge van een vroeger onderzoek, door den ijverigen geoloog *Stork* en den kundigen landbouwer den heer *Engels* gedaan, op eene plaats achter het tichelwerk, genaamd het Hamshuis, bewoond door *Bernardus Geerdink*. Bij het graven van eenen put, namelijk, had men aldaar vrij aanzienlijke lagen steen gevonden, en wel in eene afdalende ligging van het zuid-westen naar het noord-oosten. Men ontdekte 4 lagen; de eerste of bovenste in eene gebogen ligging door de drukking ter dikte van 3 Amsterdamsche duimen; de tweede laag had 5 duim; de derde 8 duim; terwijl de vierde laag voor als nog niet te bepalen was, doordien het water sulka belette. Deze laag scheen van eenen weeken aard te zijn, maar bij gebrek van de noodige voorschotten tot het voortzetten van dit hoogst belangrijk onderzoek had men hetzelfde moeten staken.

»Ten 1 ure logen genoemde heeren het eerst naar de plaats, alwaar de put gegraven was en bevonden dat werkelijk die steen aldaar aanwezig was, terwijl bij verder onderzoek gebleken is, dat ook op andere plaatsen, bij voorbeeld, op eenigen verderen afstand, aan den voet van den Heesberg, dezelfde steensoort gevonden wordt. Dit is dezelfde berg, waaruit voornamelijk de keijlen en grind gegraven zijn voor den kunstweg van hier naar Almelo. — Uit eene en andere omstandigheid maakten genoemde heeren op, dat er werkelijk aldaar eene steengroeve aanwezig moet zijn, welke allerwaarschijnlijkst van eene aanmerkelijke dikte zal wesen, omdat men bij den put den oorsprong der mijn meent te hebben, welke, naar mate dezelve dieper ligt, dikker wordt.

»Onderscheidene vlakten in den Kuipersberg zijn door de heeren nog onderzocht, doch voor zooverre bekend is geworden, zijn er geene verdere bijzonderheden ontdekt. De heer *Engels* heeft dadelijk aangeboden om eene partij van ruim 4 bunders bouwgrond, welke in de onmiddellijke nabijheid van den put liggen, tot het doen van onderzoek aan te bieden, alleen onder voorwaarde, dat de ontgravingen dien ten gevolge moeten hersteld worden.

»Te Oldenzaal, alwaar de beide hoogleraren met de commissie den vorigen dag een onderzoek hadden ingesteld naar de putboring aldaar, is het hun gebleken, dat dezelve allerwaarschijnlijkst van een gunstig gevolg zal zijn, wanneer de proefneming niet al te karig wordt uitgeroerd; doch dat men zonder ruime middelen niet wel voldoende proeven zoude kunnen nemen. De plaats van het onderzoek is door de gezamenlijke heeren bepaald aan den voet van den Tankenberg, op eenen korten afstand van Oldenzaal, welke plaats, om verschillende redenen, als de geschiktste wordt beschouwd.» (O.)

Ingezonden stukken.

Iets over politie-reglementen op de wegen.

Tijdens de beradslaging over de begrootingswetten is geklaagd geworden, dat, als een gevolg van gebrek aan doelmatige wetbepalingen omtrent de zwaarte der vrachten en de breedte der veilingen, de groote rijk-communicatiën, met name in *Overijssel*, aan eene onophoudelijke vernieling en verwoesting zijn prijs gegeven. — De heeren *VAN HARSOLTE* en *ANMAAT* hebben dit punt bijzonder aangedrongen. — Zijne Excellentie de minister van binnenlandsche zaken heeft verklaard, de behoefte aan die wetbepalingen reeds erkend te hebben in zijne vorige administratieve betrekkingen en heeft een exposé gegeven van feiten, uit welke blijkt, dat men in ons land bijna dertig jaren aan het ontwerpen en bearbeiten van voor- schriften en reglementen besteed heeft, zonder tot het gewenschte gevolg eener aannemelijke voordragt te kunnen geraken.

Wij staan niet stil bij de treurige gewaarwording, die deze mededeeling noodwendig moet verwekken; want het ligt in onze bedoeling thans alleen, om te doen opmerken, dat gebrek aan doelmatige wetbepalingen, geene vernieling en verwoesting der wegen per se behoort ten gevolge te hebben.

In 1838 zijn in dit eiland de wegen belangrijk verbeterd. Men heeft den kleiweg te schulpwegen verscherpt. Dadelijk na, ja nog tijdens den aanleg, werden de wagens met zware vrachten overladen. Er werden ruim dertig mudden aardappelen opgeladen en een gewigt van 2200 a 2500 Nederlandache

ponden vervoerd. Dat misbruik mogt niet worden geduld. Als lid en secretaris der benoemde commissie, werd mij de taak opgedragen een reglement te ontwerpen, waartoe ik, behalve de locale omstandigheden, al de elders bestaande voorschriften raadpleegde. Dit werk werd met zorg door de commissie onderzocht, — het reglement na die opzettelijke behandeling aan heeren gedeputeerde ataten van Zuid-Holland voorgedragen, — maar mogt — ons toen onverklaarbaar genoeg — geene goedkeuring vererven, omdat er een algemeen reglement ahangig was. Wij meenden, dat provisionele voorzieningen niet konden schaden, ja eene behoefte voor den goeden staat der wegen moesten geacht worden, — het baatte ons niet, zoodat nu nog die voordragt hangende is.

Zijn inmiddels de aangelegde wegen vernield en verwoest geworden? Wij hebben niet over ons kunnen verkrijgen, dien moedwil te gedoogen. Wij hebben een middel ter verhinderend gevonden en loegepast. De plaatselijke besturen zijn, *qua talis*, belast met het toezigt en met de politie der wegen. Die magt hebben wij ten nutte gebezigd. Er zijn enkele noodwendige bepalingen vastgesteld. De eischen van het oogenblik, die dadelijke voorziening vroegen, zijn toegestaan. Toen de commissie, rakende die noodige punten, tot besluit was gekomen, zijn de zelfde aan de verschillende besturen medegedeeld, door wier gemeenten de weg loopende was. Elk hoofd van bestuur heeft aan den gemeente-raad het voorstel gedaan van eene keur, in welke de gewilde voorzieningen waren opgenomen, en de gemeente-raden hebben die keuren gearresteerd. Door eenstemmigheid is men tot eene eenparige behandeling van zaken gekomen. De wigt is bepaald, die vervoerd mag worden en men heeft verhindert, dat de weg is vernield of verwoest geworden, hetgeen onfeilbaar het gevolg ook hier als elders zou geweest zijn, indien de plaatselijke besturen niet in tijds hadden begrepen, daartegen, om den wille van het algemeen belang, te moeten waken.

H-d, 21 september 1847. V-c.-

Advertentiën.

Heden ochtend stierf alhier, ten huize van onze Kinderen, mijne beminde Huisvrouw *C. M. H. MEIJER*, in den ouderdom van ruim 80 jaren, na eene hoogstgelukkige echter bindenis van, op weinige dagen na, 57 jaren. Allen, die deze voortreffelijke vrouw gekend hebben, zullen met mij gevoelen, hoe groot haar verlies voor mij en mijne Kinderen is, en dus door brieven van rouwbeklag onze droefheid niet vergrooten.

OSLERSHAUSEN, *C. H. EBERSBACH*, Emeritus Professor aan het bij BREMEN, Luthersch Seminarium en Hoogduitsch Predikant te Amsterdam. 19 September 1847.

Heden overleed in den ouderdom van veertig jaren onze geliefde Zuster en Behuwd-Zuster *ANNA MARIA ELIZABETH SPRENGER*.

ZUTPHEN, den 23sten September 1847. *F. MÄHLER*, Uit aller naam. Algemeene kennisgeving.

††† Op Maandag den 4den October eerstkomende, zal, ten huize van den Kastelein *J. SJP*, voor de Grutpoort, te *Dobbinchem*, ten overstaan van den aldaar residenten Notaris *J. D. PASTEUR*, de finale verkoop plaats hebben van:

Het TIENDREGT, bekend onder den naam van den *Zelhemschen Zak en Bloedtiend*, breeder bij gedrukte biljetten omschreven, waaraan op den 20sten dezer de inzet heeft plaats gehad, zijnde alstoen de 31 perceelen te samen ingezet op f 3944.52

De beide halve Massa's, ieder op . . . » 1500.00. En de generale massa op . . . » 3341.00.

Nadere informatiën zijn te bekomen ten Kantore van den Advokaat en Procurator *Mr. J. VAN DIJK*, te Zutphen, en bij gezegden Notaris.

††† Na twee openbare veilingen, te houden in het Logement *de Zon*, te Zevenaar, des voormiddags ten elf ure, op Donderdag den 30sten September en 14den October 1847, zullen, onder genot van hooggeld, in het openbaar worden verkocht:

Twee stukken BOUWLAND in het Lentemorgen, onder Zevenaar, Sectie H. No. 21, groot 1 Bundër, 55 Roeden en 20 Ellen, en No. 8, groot 2 Bunders, 30 Roeden en 40 Ellen.

De ONAFGEDEELDE HELFT van eene WEIDE, de *Luismaat*, op het *Roveen*, onder *Duiven*, Sectie A, No. 37, geheel groot 6 Bunders, 7 Roeden en 70 Ellen.

Alles in pacht bij den Heer *F. W. G. BÖTTICHER*, te Zevenaar.

Nadere inlichtingen te bevragen ten Kantore van *Mr. W. H. TALLIS*, Notaris te Arnhem, als met de veilingen betast.

††† Al degenen, die iets te vorderen hebben ten laate der Nalatenschap van wijlen *GOA NELIS FOSKAMP*, in leven Afslager der Visch, gewoonde hebbende en overleden te Zutphen, worden opgeroepen daarvan, vóór den 15den October eerstkomende, specifieke Nota's franco in te zenden ten Kantore van den Heer Notaris *VAN LÖBEN SELS*, aldaar.

††† Al degenen, die iets te vorderen hebben ten laate der Nalatenschap van wijlen *M. J. VAN DER VEEN*, in leven Winkelierster, gewoonde hebbende en overleden te Zutphen, Weduwe geweest van den Heer *G. VAN GORKUM*, worden opgeroepen daarvan, vóór den 15den October eerstkomende, specifieke Nota's franco in te zenden ten Kantore van den Heer Notaris *VAN LÖBEN SELS*, aldaar.

††† De ondergeteekenden hebben op nieuw ontvangen puike soorten *Peruaansche* en *Afrikaansche GUANO* (VOGELMEST), en debiteren dezelve met grootere of kleinere partijen tot billijke prijzen. Arnhem, 25 September 1847. *A. & E. ANDRÉ*.

LEES HIER.

Door Sterfgeval van een Kindje, is er bij Fabesouljke Liedes, binnen Arnhem, gelegenheid, om of een Kindje TER MINNE te geven, of het, de verkiezende, ten huinen huize te komen zogen. Adres, onder Letter W, bij den Uitgever dezer: Brieven franco.

WAKEL EN GROSSIERERS
IN
KOFFIJ, THEE EN KRUIDENIERS-WAREN.
Rijnstraat, te Arnhem.

De Ondergeteekende heeft de eer het geachte Publiek te berichten, dat dezelve alhier opgerigte **WINKEL IN KOFFIJ, THEE, KRUIDENIERS-WAREN, SIGAREN, TABAK**, enz., geopend is. Zich beleefdijk in de gunst van het Publiek aanbiddende, belooft hij eene circiele behandeling tot billijk gestelde prijzen.

Arnhem, den 11den Augustus 1847. *W. JESSE, Bz.*

ORGEL-CONCERT.

TE GEVEN DOOR DEN HEER **J. A. VAN EIJKEN**, Voetger Elevé aan het Conservatorium te Leipsig en van *J. H. SCHNEIDER*, te Dresden, IN DE GROOTE OF ST.-EUSEBIUS KERK ALHIER, Op Dingsdag den 28sten September 1847, des avonds ten 7½ ure.

Entrée 49 Centen, waarvan de halve opbrengst ten voordeele der Nederduitsche Hervormde Diaconie-Armen.

De uit te voeren stukken zijn op de rond te deelen Programma's omschreven.

NB. In te gaan aan de zijde der Kerkstraat.

Algemeene Expeditie-Maatschappij.

De Administratie maakt door deze bekend, dat hare **POSTWAGENS**, welke des morgens 4 ure van *Zutphen*, en des avonds, na aankomst van den 3den Spoorstreektrein, van *Arnhem* vertrekt, met den 10en October aanstaande, zullen OPHOUDEN te rijden. Amsterdam, 24 September 1847. De Directeur: *C. VAN DEN HORST*.

Markt-prijzen.
Arnhem, 24 september 1847.
Oude Witt van f 0.00 tot f 00.00; Nieuwe Witt van f 11.25 tot f 13.50; Nieuwe Rogge van f 7.75 tot f 8.00; Boekweit van f 8.00 tot f 8.75; Garst van f 5.50 tot f 6.25; Vriensche Haver van f 0.00 tot f 00.00; Voerhaver van f 3.50 tot f 4.00; Witte Boonen van f 0.00 tot f 00.00; Puerden Boonen van f 8.40 tot f 00.00; Graauwe Erwt van f 00.00 tot f 11.30; Groene Erwt van f 13.75 tot f 00.00; Gele Erwt van f 00.00 tot f 00.00; Koolzaad van f 00.00 tot f 00.00; Avelzaad van f 00.00 tot f 00.00; Klaverzaad van f 00.00 tot f 00.00; Aardappelen van f 2.00 tot f 2.50; Boter van f 0.80 tot f 0.90; het gepd.

Uitverkoop te Arnhem.
Den 25 Sept. 2 Bl 2 Palm O Duim; gew. 15 O. D. Te Arnhem, bij *C. A. THIEME*, Boekdrukker.